

Egy különleges műfaj: a Guckastenbildek

A *Guckkastenbildek* perspektivikus panorámaképet ábrázoló színezett metszetek, melyek a valóság illúzióját keltve távoli, elérhetetlen tájakra, városokba repítették el a barokk kor emberét.

*Velence látképe a Grand Canaléval, illetve Szent Teodor templomával és szobrával
(háttérben a Santa Maria della Salute-templommal)*

E perspektivikus panorámaképek a 18. század optikai innovációival váltak népszerűvé, s lettek a vizuális szórakoztatóeszközök úttörői. Városról városra járó képmutogatók vitték a vásárokra kukucskálódobozaikat, ahol aprópénzért cserébe távoli vidékek, messzi városok festői látképei, pompázatos épületei vagy éppen csatajelenetek, katasztrófaképek elevenedtek meg három dimenzióban, valóságúen az egyszerű emberek tekintete előtt.

Az angolul „Prospect” vagy „Perspective View”, a franciául „Vue d’Optique” vagy „Vue Perspective”, míg a németben „Guckkastenblatt” és „Guckkastenbild” névvel illetett perspektivikus metszetek egy speciális nagyítólencsével felszerelt eszköz, a zograzkóp alá vagy egy szintén nagyítólencsés zárt dobozba (kukucsálódoboz) helyezve erős térbeli hatást keltettek a nézőben.

E különleges metszeteket Európa-szerte erre szakosodott műhelyek adták ki. A képek elhelyezkedése és feliratozása a legtöbb kiadónál azonos mintát követett. Általában a kép alatt szerepel a címszöveg; az ábrázolt országtól, várostól függően a latin mellett francia, olasz, német, angol vagy holland nyelven. Gyakran a kép fölött is van egy rövid, tükrözött felirat, mely a néző számára tölt be magyarázó funkciót; a tükröt alkalmazó képnézegető szerkezeteken át ugyanis mind a felső felirat, mind a metszet kompozíciója tükrözötten tárult a megtekintő elé. Így a *Guckkastenbilder* akkor adtak „helyes” képet a zograškópon keresztül, ha eredeti állapotukban a valóság tükrözött mását ábrázolták. (**Forrás:** Borbás Péter–Helmeczi Boglárka: *Virtuális valóság és 3D a barokk korban*)